

"नगर भूमापन हद्दीतील दुहेरी अधिकार अभिलेख
(७/१२ व मिळकत पत्रिका) ठेवणे/संधारण
करण्याच्या पध्दतीत बदल करण्याकरिता
स्थापन केलेल्या समितीस मान्यता देणेबाबत."

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.४६/ल-१
पहिला मजला, मुख्य इमारत, मंत्रालय,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०४ ऑगस्ट, २०२१

संदर्भ :-

जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे क्र. ना.भू.३/ पुणे/
दुहेरी पध्दत /कावि/२०२१ दि. २८.०५.२०२१ चे पत्र.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ चे कलम १२६ नुसार नगरभूमापन झालेल्या शेती व्यतिरिक्त जमिनीचे अधिकार अभिलेख नगर भूमापन अधिकारी/उप अधीक्षक भूमि अभिलेख यांचेकडून ठेवले जातात व त्यामधील हस्तांतरणाच्या नोंदी करण्याची कार्यवाही करण्यात येते. नगरभूमापन हद्दीतील शेती मिळकती बिनशेती झाल्यानंतर मोजणी अंती मिळकत पत्रिकेवर अंमल घेण्यात येते. तसेच नगरभूमापन हद्दीतील शेती मिळकतीचे अधिकार अभिलेख (७/१२ उतारे) हे तलाठ्याकडून ठेवले जात असून त्यांच्याकडून हस्तांतरणाच्या नोंदी घेतल्या जातात. अशा प्रकारे अधिकार अभिलेखाची दुहेरी नोंद पध्दत अस्तित्वात असलेमुळे अधिकार अभिलेखावरील नोंदी व मिळकत पत्रिकेवरील नोंदी यामध्ये विसंगती दिसून येते. तसेच सदर दोन्ही अधिकार अभिलेखाचे आधारे हस्तांतरणाचे व्यवहार होवून फसवणूक होण्याचे प्रकार वाढत आहेत.

२. महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ मधील कलम १२२ अन्वये अधिसूचित केलेल्या क्षेत्रातील शेती मिळकतीसह नगरभूमापनाची कार्यवाही कलम १२६ अन्वये करावयाची आहे. नगरभूमापन हद्दीतील शेती मिळकतीसह सर्व मिळकतीच्या बाबतीत मिळकत पत्रिका उघडणेत येवून मिळकत पत्रिका संधारण करणे, सारा वसूल करणे, तंदअनुषंगिक कर्तव्ये पार पाडणे व नोंदवहया संधारण करणे याबाबतची कार्यपध्दती नगरभूमापन विभागाकडून होणे आवश्यक आहे. याकामी कायद्यातील तरतुदी व शासन परिपत्रके तसेच प्रत्यक्षकाम करताना येणा-या अडचणी याबाबीचा विचार करून शासनास प्रस्ताव सादर करणेकामी समिती स्थापन करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

नगर भूमापन हद्दीतील दुहेरी अधिकार अभिलेख (७/१२ व मिळकत पत्रिका) ठेवणे/संधारण करणे याबाबतची कार्यपध्दती नगरभूमापन विभागाकडून होणे आवश्यक आहे. याकामी कायद्यातील तरतुदी व शासन

परिपत्रके तसेच प्रत्यक्षकाम करताना येणा-या अडचणी याबाबीचा विचार करून शासनास प्रस्ताव सादर करणेकरिता खालीलप्रमाणे समिती स्थापन करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	पदनाम	शेरा
१	जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमि अभिलेख म. राज्य पुणे	अध्यक्ष
२	अतिरीक्त जिल्हाधिकारी नंदुरबार ,ठाणे, पुणे व नागपूर	विशेष निमंत्रित
३	उपसंचालक भूमि अभिलेख, संलग्न जमाबंदी आयुक्त (नागरी भूमापन) पुणे	सदस्य
४	राज्य समन्वयक, ई-फेरफार जमाबंदी आयुक्त कार्यालय ,पुणे	सदस्य
५	सहाय्यक संचालक, नगररचना, पुणे शाखा	सदस्य
६	जिल्हा अधीक्षक भूमि अभिलेख, पुणे, नागपूर	सदस्य
७	तहसिलदार हवेली, औरंगाबाद, नाशिक	सदस्य
८	नगरभूमापन अधिकारी, कोल्हापुर	सदस्य
९	नगरभूमापन अधिकारी ,क्रं.१ नागपूर	सदस्य
१०	उपअधीक्षक भूमि अभिलेख, औरंगाबाद	सदस्य
११	नायब तहसिलदार नाशिक जिल्हा- नाशिक	सदस्य
१२	कार्यालय अधीक्षक नागरी भूमापन क्र.३ जमाबंदी आयुक्त कार्यालय पुणे	सदस्य सचिव

२. सदर समितीची कार्यक्षेत्रा खालीलप्रमाणे आहे:-

१. नगरभूमापन हद्दीतील दुहेरी अधिकार अभिलेख बंद करणेबाबतची सद्य:स्थितीची माहिती घेणे.
२. प्रचलित कायदे व नियमात काय दुरुस्ती करणे उचित होईल याबाबत दुरुस्ती सुचविणे.
३. नगरभूमापन हद्दीतील दुहेरी सातबारा बंद करणेबाबत प्रचार व प्रसिध्दीची कार्यवाही करणे.
४. नगर भूमापन हद्दीतील नमुना नंबर १२ संधारण करणेबाबत व अकृषक जमिन महसूल वसुलीची जबाबदारी निश्चित करणे.
५. अंमलबजावणीचे टप्पे / कार्यपद्धती ठरविणे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०८०४१४५७५३६८१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(श्रीधर डुबे-पाटील)

सह सचिव

प्रत ,

१. मा. मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव

२. मा.राज्य मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव.
३. मा.मुख्य सचिव यांचे उपसचिव .
४. सर्व अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव
५. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमि अभिलेख (म.राज्य), पुणे
६. माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
७. निवड नस्ती- ल-१.